

*Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!*

*Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 15/02/2026.*

\*\*\*\*\*

## **PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC**

### **Bài 342: Phải làm thật, không nên làm giả**

Hòa Thượng thường nhắc chúng ta rằng Phật pháp trọng thực chất, không xem trọng hình thức. Cho dù hiện tại người khác không nhìn thấy, nhưng trong mỗi người đều biết rõ mình đang thật làm hay làm giả. Thật làm thì cảm đến chư Phật, Bồ Tát, long thiên thiện thần, và cả các quỷ thần cấp thấp xung quanh mình cũng sẽ cảm động. Khi thật làm, oan gia trái chủ sẽ có chỗ nương nhờ. Nếu chúng ta làm giả thì yêu ma quỷ quái, nhất là oan gia trái chủ của mình, sẽ tìm đến gây phiền phức vì họ chẳng có chút nào để nương nhờ.

Cũng vậy, ở thế gian này, nếu một người làm tốt thì cả họ được nhờ; nếu làm xấu thì ba họ bị vạ lây. Cho nên nhà Phật dạy chúng ta phải thấu hiểu nhân quả. Nếu hiểu hơi hợt thì sẽ ảo tưởng rằng việc mình làm như vậy là tốt, là phù hợp, song thật ra đây chỉ là phù hợp về hình thức. Bề ngoài nhìn rất chuyên cần, cung kính, cần cầu sự giải thoát, nhưng bên trong lại thác loạn; khi không có cơ hội thì không nói, có cơ hội thì liền làm càn làm quấy.

Trong câu chuyện Du Tịnh Ý Gặp Táo Thần, Táo Thần nhắc ông rằng ông không chủ động làm thiện, mà khi làm chỉ là làm ra vẻ. Sau lưng người khác, hay khi người ta không để ý, thì tập khí xấu ác trỗi dậy. Có người tưởng chừng chính họ đã xa rời được “*Tài Sắc Danh Thù*”, tuy nhiên khi có cơ hội thì những thứ đó còn y nguyên, gặp “*Tài Sắc Danh Thù*” thì dính “*Tài Sắc Danh Thù*”. Cho nên Hòa Thượng khuyên chân thành: **“*Phải thật làm, không nên làm giả nữa!*”**

Dù trong mấy mươi năm qua chúng ta chưa thật làm, nhưng nếu từ bây giờ bắt đầu thật làm thì vẫn còn kịp; còn nếu tiếp tục làm giả thì sẽ không kịp nữa. Tổ Ấn Quang từng dạy: “*Kiên thành tự khả chuyển phàm tâm*”. Kiên thành là tâm chân thành, là sự chân thật; chỉ cần thực hành bền bỉ thì có thể chuyển được tâm phàm, cho dù nghiệp chướng nặng đến đâu cũng vẫn chuyển đổi được. Đáng sợ nhất là hạng người nửa giả nửa thật, mà phần giả lại nhiều hơn phần thật.

Những người này đã quen với cái giả; cái giả đã trở thành tập khí nhiều đời, giả một cách trọn vẹn, không thiếu thứ gì, đầy đủ ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi, hưởng thụ năm dục sáu trần, tham sân si mạn. Cái xấu trong chúng ta chỉ cần một duyên nhỏ cũng dễ dàng nảy khởi. Ngược lại, vì nhân thiện ít nên cái thiện trong ta không thể hình thành trọn vẹn. Có người đã tin Phật, đã niệm Phật và thường khuyên người khác niệm Phật; tuy nhiên, chính họ đôi lúc vẫn tùy tiện làm việc xấu ác. Nguyên nhân là do tự mình cho phép tập khí xấu ác của mình sinh khởi.

Nhiều lần tôi làm việc gì đó chỉ để cho mọi người thấy. Có lúc tôi từng uống một ly rượu nhỏ; việc này phải có lý do và tùy đối tượng cụ thể. Cũng có lúc, đến một cái nhấp môi tôi cũng không làm. Vì vậy, chúng ta phải hiểu thế nào là tùy duyên; nếu không cẩn thận, hằng ngày chúng ta đang tùy tiện chứ không phải tùy duyên. Ông cụ mà tôi uống cùng thường mỗi ngày chỉ uống một cốc, vậy thì mình uống với cụ một cốc. Còn đối với người thích uống rượu, nếu mình uống với họ một nhấp, một ngụm hay một ly là sai rồi. Đừng để tập khí xấu ác của mình dễ dàng sinh khởi; một khi đã sinh khởi thì vô cùng khó loại trừ.

Tôi thấy có rất nhiều người từng khóc, từng cầu van, mong mình trở thành người tốt nhưng không làm được. Khi gặp duyên xấu, họ vẫn làm việc ác. Vì vậy, tôi khuyên mọi người và cũng tự nhắc mình rằng: “*Đừng bao giờ cho mình có cơ hội.*” Nếu không tránh cơ hội làm điều xấu thì chắc chắn chúng ta sẽ bị kéo vào hoàn cảnh xấu đó.

Hòa Thượng nhắc nhở chúng ta từ cách đây hơn 50 năm và Ngài đề cập đến câu chuyện động đất ở Tứ Xuyên: “***Hiện tại, tai nạn trên toàn thế giới càng lúc càng nghiêm trọng. Trận động đất ở Tứ Xuyên đã làm cho nhiều người tỉnh ngộ, đặc biệt là những đồng tu học Phật đã được cảnh báo, được nhắc nhở nhưng vẫn tùy tiện qua loa theo tập khí xấu ác của mình mà không biết dừng. Tai nạn ngày nay thì năm sau sẽ nghiêm trọng hơn năm trước.***” Trận động đất Tứ Xuyên đã xảy ra rất lâu, người chết rất nhiều. Thầy Trần cũng nhắc đến câu chuyện này, ba mẹ Thầy bị mất trong đợt đó.

Đợt trước, khi tôi vào Sài Gòn, đã gặp một trận mưa tầm tã do cơn bão tan thành áp thấp. Đây đang là mùa Xuân mà lại có mưa lớn đến như vậy. Tất cả đều do tâm tưởng của con người: “***Nhất thiết pháp từ tâm tướng sanh***”. Tâm con

người ngày càng trở nên xấu ác, nghiêm trọng hơn trước. Người xưa không thể tưởng tượng được thứ tâm ấy của con người ngày nay.

Hòa Thượng đã khuyên đại chúng cách bỏ túc, cứu vãn. Ngài nói: ***“Trong nhà Phật có nhiều phương pháp lý luận nhưng không nằm ngoài việc nhắc nhở, khuyên bảo, yêu cầu chúng ta phải ăn chay, niệm Phật, sám hối, sám trừ nghiệp chướng.”*** Sám hối không phải là đập đầu lạy Phật mà sám hối chính là biết lỗi, sửa lỗi, không lặp lại lỗi lầm cũ nữa.

Hòa Thượng nói: ***“Bạn thử nghĩ xem có người nào là không có nghiệp chướng. Nếu không có nghiệp chướng thì bạn sẽ không đến thế gian này. Đến thế gian có hai hạng người. Người không có nghiệp chướng là Bồ Tát đến thế gian để giáo hóa, để cứu giúp thế gian, cho nên mọi hành động việc làm của họ đều làm ra được tốt nhất. Hạng người thứ hai là phàm phu, đầy nghiệp chướng! Ví dụ một người chỉ trì giới được một phần còn Bồ Tát thì trì giới được 10 phần hoặc 100 phần. Như vậy thì họ mới có thể đến để cứu thế gian, để tiếp độ chúng sanh”***.

Từ đây chúng ta biết mình không phải Bồ Tát mà là phàm phu nghiệp chướng nặng nề. Quy tắc Phật dạy thì nhiều nhưng chung quy lại là niệm Phật, ăn chay, sám hối, sám trừ nghiệp chướng. Từ đây chúng ta biết đâu là chánh, đâu là tà. Hòa Thượng dạy: ***“Thấy lợi không màng, thấy khó dấn thân vào”*** là chánh.

Trong Tịnh Độ có câu: ***“Ái bất trọng bất sanh Ta Bà, niệm bất nhất bất sanh Tịnh Độ”***. Chúng ta đừng cuồng vọng cho rằng mình không phải là phàm phu. Chỉ cần tự xét thấy mình vẫn còn dính mắc vào tập khí xấu ác thì biết rằng mình vẫn là phàm phu. Vì nghiệp chướng nặng nên chúng ta mới rơi vào cõi Ta Bà; trong đời sống lại thường gặp nhiều chướng ngại, khó lòng cưỡng lại tập khí khi bị hoàn cảnh bên ngoài tác động. Thấy người ta tham thì cũng học theo cách tham của họ; thấy người ta chạy theo ảo danh ảo vọng thì cũng bắt chước như vậy. Thấy người ta tự tư tự lợi thì mình cũng tự tư tự lợi theo. Tập khí biểu hiện rõ nhất là thấy lợi liền muốn chiếm lấy, không hề biết dừng lại. Họ không biết rằng những gì không trả bằng tiền thì phải trả bằng phước báu trong chính sinh mạng của mình.

Người cho đi vô điều kiện, rất hảo tâm, là vì họ tin nhân quả. Khi chúng ta thọ nhận một cách vô tư, tùy tiện, cần phải quán sát xem mình có đủ đức hạnh để nhận hay không. Hòa Thượng nói rằng có rất nhiều người tặng quà cho Ngài, Ngài không thể từ chối; nhưng sau khi nhận, Ngài đều tặng lại cho mọi người. Đến tương lai phải trả, thì những người này vẫn phải trả. Nhà Phật có câu: *“Một hạt gạo của thí chủ nặng như núi Tu Di, một mai không liễu đạo, mang lông đội sừng mà trả nợ”*. Những thứ xung quanh mà mình đang sử dụng là chính mình đang dùng phước của mình.

Ngộ Đạt Quốc Sư chỉ vì có ý niệm rằng: *“Chỉ có quốc sư như ta mới đáng thọ nhận pháp tòa trầm hương này”* mà oan gia Tiều thổ liền xuất hiện gây nên mụn ghẻ ăn thịt người ở trên đầu gối. Vì vậy, chúng ta phải tự xét xem mình đã thật sự thấu hiểu nhân quả hay chưa. Cần hiểu rằng mọi tiện nghi trong cuộc sống này đều nhờ ân đức của Cha Mẹ, của Thầy Cô, của Quốc Gia và của những người đã tạo điều kiện, nâng đỡ cho mình. Do đó, phải dốc hết tâm lực để làm việc hy sinh, phụng hiến, mang lại lợi ích cho cộng đồng xã hội. Làm được như vậy thì sẽ không làm tổn giảm phước báu trong vận mạng của mình.

Ví dụ, khi chúng ta đến khu đào tạo ở Sơn Tây hay Hòa Phú, mọi thứ ngày càng hoàn thiện hơn. Để có được sự hoàn thiện ấy là biết bao công sức của biết bao người; vì vậy, mọi sự thọ dụng nơi đó đều là ân đức của rất nhiều người. Nếu hiện tại và tương lai chúng ta thọ dụng mà không biết phát tâm làm cho tốt hơn, thì đó chính là lỗi của bản thân mình.

Hòa Thượng tiếp lời: ***“Tổ Sư Đại Đức thị hiện cho chúng ta đều là giới luật tinh nghiêm, đời sống thanh đạm. Họ đã xả bỏ được sạch sẽ danh vọng lợi dưỡng. Bạn hãy tử mĩ mà xem Đệ Tử Quy, Cẩn Ứng Thiên, Thập Thiện Nghiệp Đạo, Sa Di Luật Nghi, Tỳ Kheo Giới, Bồ Tát Giới, họ đều làm đến được. Đây gọi là đại đức. Quan trọng nhất là phải làm ra tấm gương cho người khác soi vào. Nói ra chỉ là nói suông, không ích gì! Có thể nói mà không thể làm thì không có trí tuệ chân thật! Việc này chúng ta phải thật thấu hiểu!”***

Nếu không làm được như các Ngài thì chỉ là hữu danh vô thực. Khi chúng ta còn bị tập khí xấu ác chi phối hằng ngày mà không khống chế được thì chưa thể nói đến những việc lớn lao hơn. Mọi việc, từ mặc áo ăn cơm, đều phải vì chúng sanh.

Trong nhiều năm qua, tôi không để trễ nải, không đi muộn. Điều đó đã thành thói quen: mỗi bữa chỉ ăn một chén cơm đúng giờ, không hơn; buổi sáng thức dậy đúng giờ, thậm chí còn dậy sớm trước khi chuông báo thức reo. Nếu hằng ngày chúng ta còn không làm được những việc nhỏ như vậy thì làm sao có thể làm những việc khác theo lời Hòa Thượng dạy, như niệm Phật, ăn chay, sám trừ nghiệp chướng? Những việc này đều cần có quy định cụ thể. Tất nhiên, không nhất thiết phải có thời khóa công phu cố định; ngay trong lúc làm việc, chúng ta vẫn có thể sám hối, có thể niệm Phật. Trước đây chúng ta làm vì mình, nay hãy lo nghĩ vì người.

Chúng ta đọc bài kệ sám hối mà tập khí phiền não vẫn còn nguyên, tham vẫn tham, sân vẫn sân, vẫn giữ nguyên căn bệnh lớn là lười biếng của mình hay sao? Ví dụ một việc nhỏ như lái xe, bản thân tôi luôn giữ trạng thái cẩn trọng, nhanh nhẹn, không lơ là. Tôi ý thức rằng khi ra đường, nếu lỡ va chạm thì nhẹ cũng mất cả giờ, nặng thì còn chậm trễ nhiều hơn. Tôi cũng hiểu rằng việc làm của mình có thể ảnh hưởng hoặc cản trở người khác. Mọi người thử nghĩ xem, đó có phải là tâm cảnh sám hối không? Nếu chỉ ngồi trong mật thất đọc bài sám hối một cách thống thiết thì phải tự xét xem trong nội tâm có thật sự chân thành sám hối hay không.

Trước kia ba nghiệp Thân khẩu ý: “*Ý thì Tham Sân Si, Thân thì Sát Đạo Dâm, Miệng Nói Dối, Nói Lừa Đối Chiêu, Nói Lời Hung Ác, Nói Lời Thêu Dệt*”, đều là tạo ác thì nay dùng ba nghiệp này tạo thiện chứ không tạo ác. Dùng thân nghiệp chướng này để làm những việc cần làm, mang lại lợi ích cho chúng sanh, đó là sám hối thân nghiệp. Trước đây, ý chỉ biết tham, chỉ nghĩ đến bản thân; nay biết nghĩ đến lợi ích cho người thì đó chính là sám hối ý nghiệp. Miệng bây giờ chỉ nói lời chân thật, nói lời của Phật, Bồ Tát và cổ thánh tiên hiền, đó mới là chân thật sám hối. Ngồi đọc tụng là để hiểu, không phải đọc cho Phật nghe; hiểu rồi thì phải thực hành.

Hòa Thượng tiếp lời: “***Bồ Tát thấy đều làm đến được những điều Đệ Tử Quy, Cầm Ứng Thiên, Thập Thiện Nghiệp Đạo, Sa Di Luật Nghi đã dạy, làm ra tấm gương để cho chúng sanh nhìn thấy. Đây mới là sám hối nghiệp chướng. Bạn sám hối nghiệp chướng, chẳng những độ được chính mình mà còn chân thật độ được những người xung quanh. Người khác nhìn thấy sẽ***

***hướng đến bạn mà học tập, đây chính là độ tha. Cho nên Phật pháp trọng thực chất chứ không trọng hình thức. Hình thức dù tốt đẹp thế nào chẳng nữa mà trong tâm không có thì đó là giả. Nếu làm giả, không làm thật tâm thì “tâm bất hướng đạo” – tâm không thật lòng vì đạo”.***

Đạo là chuẩn mực, là con đường để đi. Giáo huấn của Phật và của Thánh Hiền là đạo; những tấm gương đức hạnh của người xưa cũng là đạo. Nếu chúng ta hướng về Phật, Bồ Tát và Thánh Hiền mà thực hành thì sẽ tạo nên tấm gương tốt. Hòa Thượng khẳng định rằng nếu chúng ta làm đúng chuẩn mực thì dù ở trong tai nạn cũng có thể vượt qua mà không bị ảnh hưởng. Điều đó không phải do ai ban cho, mà vì người có phước thì tự được an ổn. Người xưa dạy: “Người phước ở đất phước”; đất phước thì không có tai nạn. Vì vậy, Hòa Thượng nhắc chúng ta phải thật làm, không nên làm giả nữa./.

### ***Nam Mô A Di Đà Phật***

*Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!*

*Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!*